

Козацькі шепоти

Богдан Жолдак

Дмитро стояв на балконі й дивувався з тютюну, якого палив. Що аж кілька разів глянув на цигарку пересвідчитися, чи то таки "Столична"? Потім збагнув – так чарівливо пахтить нічне повітря. Він видихнув дим і кілька разів затягнувся терпким димом, радіючи з незнаного його присмаку. Вдихаючи, він наслуховував ніч, доки йому не здалося, що він уже знав її таку.

Серпився місяць.

Війнуло ще на цей пропилюжений, прогрітий за день балкон. Що вмить заманулося рушити туди, звідкіля духмяніє вітерець. Степом? Лісом? Рікою? Усім таким одразу.

Потім Дмитро подумав. Пригадав, що ніякої річки там немає, степу також, лісу й поготів.

Була лише міська ніч.

"Значить, пахтить зорями", – здогадався він і осікся. Оті його "штучки", як говорила дружина Світлана й картала його за них. Ці "штучки" частенько проривалися в нього не лише подумки, але і вголос. До одруження вона лиш підсміювалася, а потім взялася за них категорично. Так, що їх, практично, й не лишилося. Хіба уві сні – але то не рахується. Бо в таких снах дружини Світлани не було, вона з'являлася в довгих, побутових, які, зрештою, нічим від побуту й не відрізнялися. Що він щоразу змушений був прокидатися.

І палити на балконі.

Зараз він знав, що не засне. Повітря не давало, й він не хотів таке його проспати.

Вітерець повіяв і приніс відгомін. Дмитро на це дуже здивувався – наче велика громада гомоніла. Спокійно, впевнено. Він вдивлявся у зорі, але ж не звідти голоси, це факт.

Обнишпорив і подвір'я поглядом, однак зафіксував лише рудого кота біля сміттевого контейнера.

Дмитро докурив цигарку і тут він почув, як хтось тихо каже:

– Та годі вже никати цима нетрищами. Пора б вже рубнутися з ними, кляtimi.

... Вони йшли, відкидаючи по дві тіні кожен – од ліхтаря й од місяця. Якби не ці перехрести, Дмитро б їх і не вздрів – так тихо вони скрадалися. Він упізнав їх одразу – довговусих, з оселедцями. Обійшовши іржаву сусідську автоінвалідку, вони поставали за парканом.

– А ти подумав: скіко їх – і скіко нас? – відказав густіший, старший голос.

– Скіко? А скіко вже можна отак – кущами та хашами?

– У нас скількох не стало? – втрутився третій.

– Антін пропав біля яру. Хведір і цей, кривий, одбилися. Могли і втекти – зникли без сліду.

Дмитро, тручи око щосили, не давав їм злитися з ніччю. Бо од паркана була темна

тінь ї дві густі верби там росло.

- Так біля яру того ж і зо десятків яничарів пропало, га?

- Ну.

- От коли їх стане як нас, тоді й покинемо ховатися. Тоді й станемо до бою. А доти - будемо отак водити за собою, доки не вполовинимо, згода?

У мряці їх видавали відблиски зброї, а також де-не-де спалахне сережка у вухові.

Дмитро, затамувавши подих, звисвся з балкона.

- Тут мусить бути болітце, - шепотів старший голос, - змалечку я там раки дер. Половина нас пройде кладку й зустріне їх на загаті. Нехай нам допомагає болото. Як з цим впораємося - за ніч пройдемо Оболонь і дамо знак в Межигори. Піднімемо дідів, засиділися вони там, нехай же ходять та співають. Степане, одхили очерет, бо заступає стежку.

- Хто перейде, а хто лишиться?

- Мартин зі своїми лишиться. І ще нехай ті, хто погано вночі бачить, бо ж іти через болото. Чуєш, Мартине? Вдарите їм у спину, коли стануть на гать. Отам, де місяць, - будемо ми. Тож глядіть, проти місяця не стріляйте!

Вони стихили голос, і слова для Дмитра пропали.

Довгі асфальтові тіні промайнули з вулиці на подвір'я. Звідти сюди просувалися якісь...

"Яничари!" - мало не вихопилося в Дмитра.

Козаки під вербами продовжували розмову, не чуючи, що виходи з подвір'я вже перекриті й що їх помалу оточують вороги.

Дмитро безпорадно озирнувся. "Скільки прожив, а не здужав чогось путнього на балконі прижити", - лайнувся він і заходився тихцем перегортати мотлох.

- Чого ти там соваєшся? - мурмотів сонний голос дружини зі спальні. - Тобі дня було мало?... - засинаючи, зітхала вона.

- Тс-с... Тихо!.. Зара' знайду, - шепотів у квартиру, похаптиві його руки натрапили нарешті на те, що шукав, - дві, ще гуртожитських часів, іржаві гантелі.

Він підсунувся під бильця й принишк.

Звідти, з-за паркану, бриніла, відновлюючись, козацька розмова. Туди, а це було чудово згори видно, сунули свої довгасті тіні яничари.

"Оточують!" - не дав собі крикнути Дмитро.

Їхні білі чалми просвічувалися крізь пільму, і він бачив кожнісінького: під парадним унизу, у закуткові, де цілоденно стукотять доміношники, юрмилося, вже добряче переслідувачів. Тут вони готували, певно, засідку, відтинаючи козакам відступ.

Видихнувши усе повітря, Дмитро зважився і, майже не націляючись, кинув одразу дві гантелі.

Умить пролунав болісний чужинницький зойк.

Козаки - замовкли, а брязнула перша шабля.

В тіснюву знадвору набігли ще яничари, штовхаючись, натикалися в темряві на козацькі шаблі - очі їх після ліхтарів на подвір'ї бачили погано, й тому вони

відмахувалися наосліп, а козаки діяли прицільніше, чудово бачачи їх проти освітленого квадрата під'їзду.

Дмитро пошукав ще і – туди полетів мішок торішньої картоплі, а також тумбочка зі старим взуттям, туди ж – кошик із запчастинами до мотоцикла, два ящики з порожніми пляшками...

Козаків він бачити був не ладен, зате крізь удари шабель чув їхнє хрипке дихання. Вони пробивалися до під'їзду, щоби проскочити на греблю, а там – гай-гай... Бачив Дмитро чудово кожнісіньку білу чалму й намагався поцілити чим на балконі було: кадкою з фікусом, старим акваріумом, де після того, як здохли рибки, солилися огірки, дитячим велосипедиком, древнім магнітофоном "Дніпро-9", кульком алебастру, некондиційованим кахлем, поламаною сантехнікою, шматками тирсоплити, пачками макулатури, дірявими відрами, – доки яничари не кинулися геть, по-чужому лаючись, рятуючись од козаків, яких крізь пітьму не прогледеш.